

Aanvraag Vangnetuitkering Participatiewet over 2018

Versie: uitgebreid verzoek

Wat is een vangnetuitkering?

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Dit budget wordt ook wel het BUIG-budget genoemd. Gemeenten die een tekort hebben kunnen in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn op hoofdlijnen:

1. het tekort is groter dan een bepaalde toegangsdrempel
2. het college verklaart maatregelen te hebben getroffen om te komen tot tekortreductie
3. het college geeft een toelichting op deze verklaring
4. de gemeenteraad stemt in met de verklaring van het college

De vangnetuitkering is gebaseerd op een solidariteitsprincipe tussen gemeenten: de vangnetuitkeringen worden bekostigd uit het macrobudget van twee jaar na het tekortjaar. Deze aanvraag beoogt, naast de gemeenteraad, ook andere gemeenten inzicht te geven dat het college inspanning heeft geleverd om het tekort te reduceren.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Het college kan een vangnetuitkering uitsluitend aanvragen via dit aanvraagformulier, dat is vastgesteld door de minister. Elke aanvraag geldt alleen voor het betreffende tekortjaar. Bij een volgend tekort (boven de risicodrempel) moet dus opnieuw een aanvraag worden ingediend.

Met een ingevuld aanvraagformulier geeft het college de gemeenteraad inzicht in de getroffen maatregelen om het tekort te reduceren. Een belangrijke veronderstelling bij het vangnet is dat gemeenteraad en college regelmatig in gesprek zijn over ontwikkelingen in het bijstandsvolume (bijv. middels kwartaalrapportages). Op dit niveau wordt inhoudelijk gesproken over maatregelen (beleid en uitvoering) om eventuele tekorten te reduceren.

Het college dient het ingevulde aanvraagformulier in bij de onafhankelijke Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. De commissie moet de aanvraag uiterlijk op 15 augustus 2019 hebben ontvangen. De Toetsingscommissie beoordeelt de aanvraag procedureel. Dit betekent dat wordt beoordeeld of het college en de gemeenteraad een aantal processtappen hebben doorlopen: het tekort is groter dan de drempelwaarde; het college heeft in de verklaring toegelicht dat maatregelen zijn getroffen om het tekort te reduceren en de gemeenteraad heeft ingestemd met de verklaring. De commissie geeft dus geen inhoudelijk oordeel over de aanvraag. Vervolgens adviseert deze commissie de Minister. Deze adviezen worden in beginsel overgenomen.

Voor een verdere toelichting op dit formulier wordt verwezen naar de informatie op de website:

<https://www.toetsingscommissievp.nl/vangnetuitkering-2018>.

Wat wordt verwacht van gemeenteraadsleden?

Hieronder verklaart het college maatregelen te hebben getroffen om het tekort te reduceren. De gemeenteraad wordt gevraagd om in te stemmen met de verklaring van het college. Met deze instemming bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

Welke punten vragen de aandacht van de gemeenteraad? Uit welke onderdelen moet dat inzicht bestaan?

- Het college geeft de gemeenteraad via een globale analyse inzicht in de oorzaken van het tekort op de gebundelde uitkering (ook wel BUIG genoemd).
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in de (interne en externe) maatregelen, met een toelichting waarom die naar verwachting leiden tot een reductie van het tekort.
- Het college geeft de gemeenteraad inzicht in welke mate (interne en externe) maatregelen beogen bij te dragen aan het (verder) reduceren van het tekort.

Op de website van de VNG wordt [de brief aan de Raadsleden](#) over de VU 2018 gepubliceerd.

1. Verklaring college bij een uitgebreid verzoek

Dit gedeelte bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening door het college

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Hieronder beschrijft het college een analyse van de oorzaken van het tekort.

A1. Financiële situatie 2018

De gemeente Leeuwarden heeft over het jaar 2018 te maken met een tekort op het BUIG budget. Dit is verantwoord in de jaarrekening van de gemeente en via de Sisa bijlage (G2). Aangezien het tekort groter is dan het deel dat voor eigen rekening komt van de gemeente, wordt via dit document een aanvraag gedaan voor een uitkering uit het vangnet dat hiervoor beschikbaar is.

Uit de jaarrekening en Sisa bijlage wordt duidelijk dat de Gemeente Leeuwarden over het jaar 2018 een tekort op het rijksbudget heeft opgelopen van € 11.773.090. Zie bijgaande opstelling.

Rijksbudget BUIG (definitief) 2018	€ 76.258.735
Kosten BUIG gem. Leeuwarden 2018	€ <u>88.971.825</u>
Resultaat 2018	€ - 12.713.090
Eigen risico (conform rekenregels)	€ <u>6.672.639</u>
Resultaat t.b.v. vangnetaanvraag 2018	€ - 6.040.451

De dekking van het tekort (eigen risico) is gerealiseerd door in de begroting van de gemeente Leeuwarden hiervoor middelen vrij te maken (€ 6.672.639), maar zorgt ervoor dat samen met de tekorten op WMO en Jeugd een beroep op de reserves moet worden gedaan.

A2. Communicatie en informatie uitwisseling

Het college heeft bij aanvang van de nieuwe periode (januari 2018) als onderdeel van het collegeprogramma een ambitieus programma gestart met de intentie om het uitgavenniveau terug te brengen naar rijksbudget + max. € 3 miljoen uit de reserves van de gemeente.

Aan dit ambitieuze programma is een opgave gekoppeld qua bestandsdaling en deze is voor de jaren 2018 tot en met 2021 gesteld op 1140 (resp. 200, 300, 300, 340).

Het college is in 2018 met regelmaat geïnformeerd over de voortgang van het programma BUIG en het tekort, o.a. via de monitor rapportage sociaal domein. Deze wordt per kwartaal opgesteld en bevat alle relevante ontwikkelingen in het sociaal domein, ook op financieel gebied.

Naast deze rapportage wordt de wethouder (i.c. het college) via het PO geïnformeerd aan de hand van een factsheet met relevante ontwikkelingen op volume- en financieel gebied.

A3. Analyse oorzaken tekort

Het tekort is veroorzaakt door een scala aan factoren. De meest in het oog springende zijn hieronder weergegeven:

1. Herindeling gemeenten per 1 januari 2018
2. Centrumfunctie gemeente Leeuwarden
3. Jongeren
4. Aandeel alleenstaanden
5. Ontwikkelingen regionale arbeidsmarkt en economische groei regio

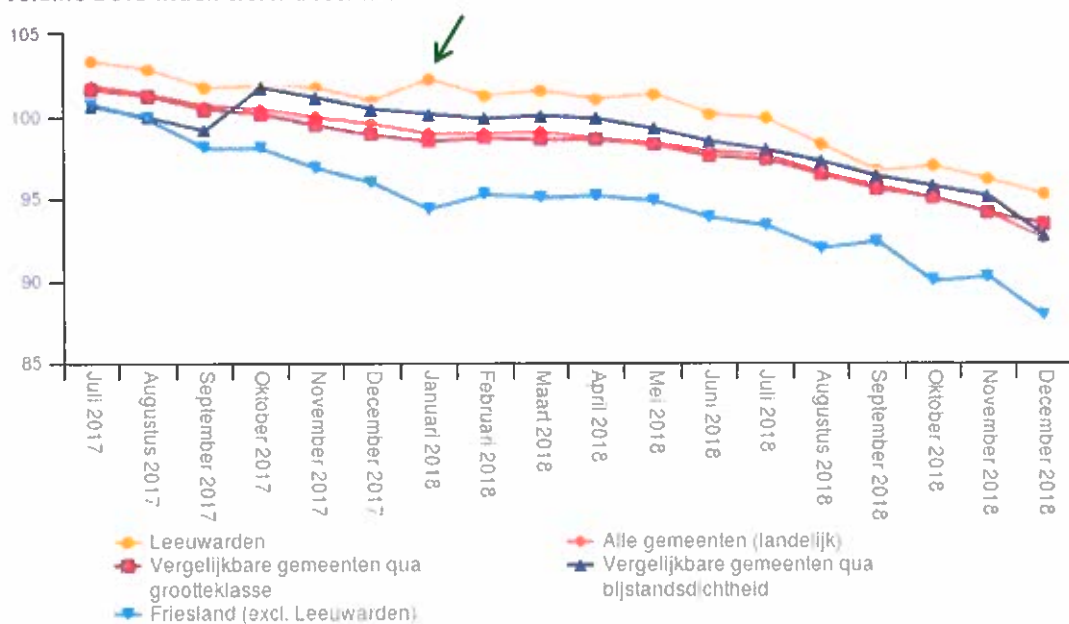
Hierna worden deze oorzaken nader uitgewerkt met daarbij, waar mogelijk en van toepassing, aandacht voor de factoren waarop het college invloed heeft.

A3.1 Herindeling gemeenten per 1 januari 2018

Door de herindeling zijn enkele (delen) van gemeenten toegevoegd aan de gemeente Leeuwarden. Hiermee nam het klantenbestand toe met ca. 130 bijstandsontvangers. In de initiële financiering en de definitieve financiering voor de gemeente Leeuwarden is dit effect onvoldoende gecompenseerd. Het betrof 2 gemeenten die gebudgetteerd waren op historische basis. De mutatie naar objectieve financiering heeft niet geleid tot extra middelen voor de gemeente Leeuwarden. Deze volumegroei is inverdiend in de daling van het bestand over het jaar 2018.

In bijgaande grafiek (bron: Divosa) is de neergaande lijn vanaf januari 2018 duidelijk waar te nemen.

Volume BUIG index t.o.v. december 2016



A3.2 Centrumfunctie gemeente Leeuwarden

Door zijn status als centrumgemeente en hoofdstad van Fryslân heeft Leeuwarden een aanzuigende werking op bepaalde doelgroepen. Daar waar mensen afhankelijk zijn van hulpinstanties, ondersteuningsstructuren en maatschappelijke omvang ligt het zwaartepunt van de voorzieningen in Leeuwarden. Er is sprake van een matige sociaal economische structuur. Er wordt intensief gewerkt om vanuit deze problematiek in kansen te denken en te handelen. Hiervoor is het programma 'Leeuwarden werkt' eind 2018 gelanceerd, als één van de instrumenten van het programma BUIG. Verderop meer hierover.

A3.3 Jongeren

Gemeente Leeuwarden investeert veel in preventie onder jongeren. Vooral het gebruik maken van voorliggende voorzieningen en toeleiden naar school zorgt ervoor dat het beroep op het aanvragen van een uitkering afneemt. Desalniettemin is het aandeel van jongeren in de uitkeringspopulatie hoog en daalt deze minder snel dan in de rest van het land. Inmiddels is duidelijk dat het effect van instroom jongeren toeneemt als gevolg van de afgesloten route voor Wajongers naar WSW. Het zoeken naar een reguliere baan voor deze jongeren is niet eenvoudig en heeft veel aandacht en begeleiding van jobcoaches. Daar waar kosten voorheen via de WSW werden gedekt, belandt een deel van deze kosten nu bij de loonkostensubsidie. Het aandeel in de kosten van BUIG van deze jongeren neemt vooral toe via deze Loonkostensubsidie. Deze is de afgelopen jaren als volgt toegenomen:

	Jaar 2015	Jaar 2016	Jaar 2017	Jaar 2018
LKS	€ 55.303	€ 213.228	€ 412.445	€ 788.942
LKS voorgaande jaren	€ -	€ -	€ -4.383	€ 34.756
Totaal kosten LKS	€ 55.303	€ 213.228	€ 408.062	€ 823.698

Bron: jaarrekening Gemeente Leeuwarden

A3.4 Samenstelling bestand (aandeel alleenstaanden, jongeren en kostendelersnorm)

De gemeente Leeuwarden constateert met behulp van de SEO rekentool een grote afwijking in de voorspelling van het verdeelmodel op gebied van volume. Nadere analyse wijst uit dat met name de parameters 'aandeel alleenstaanden, jongeren en kostendelersnorm' een negatief effect hebben op volume en prijs. Dit wordt ondersteund met informatie vanuit de Divosa benchmark, zie hiervoor onderstaande tabellen.

Samenstelling bestand algemene bijstand naar leefvorm	Leeuwarden	Gemiddelde	Vershil
Percentage leefvorm 'alleenstaande'	72,0	63,1	8,9
Percentage leefvorm 'alleenstaande ouders'	17,5	18,9	-1,4
Percentage leefvorm '(echt) paren'	10,4	17,9	-7,5
Percentage naar leefvorm 'anders'	0,1	0,1	0,0

Bron: Divosa benchmark

Samenstelling bestand algemene bijstand naar leeftijd	Leeuwarden	Gemiddelde	Vershil
Percentage personen met leeftijd jonger dan 18 jaar	0,0	0,0	0,0
Percentage personen met leeftijd 18-27 jaar	13,2	11,0	2,2
Percentage personen met leeftijd 27-35 jaar	18,8	16,4	2,4
Percentage personen met leeftijd 35-45 jaar	22,4	22,3	0,1
Percentage personen met leeftijd 45-55 jaar	25,0	26,3	-1,3
Percentage personen met leeftijd 55-65 jaar	19,2	22,0	-2,8
Percentage personen met leeftijd 65 jaar en ouder	1,3	2,0	-0,7

Bron: Divosa benchmark

Samenstelling bestand met betrekking tot kostendeling	Leeuwarden	Gemiddelde	Vershil
Percentage uitkeringen BUIG met 2 kostendelers	56,3	45,1	11,2
Percentage uitkeringen BUIG met 3 kostendelers	35,5	41,9	-6,4
Percentage uitkeringen BUIG met 4 of meer kostendelers	8,2	13,0	-4,8

Bron: Divosa Benchmark

A3.5 Ontwikkelingen regionale arbeidsmarkt en economische groei regio

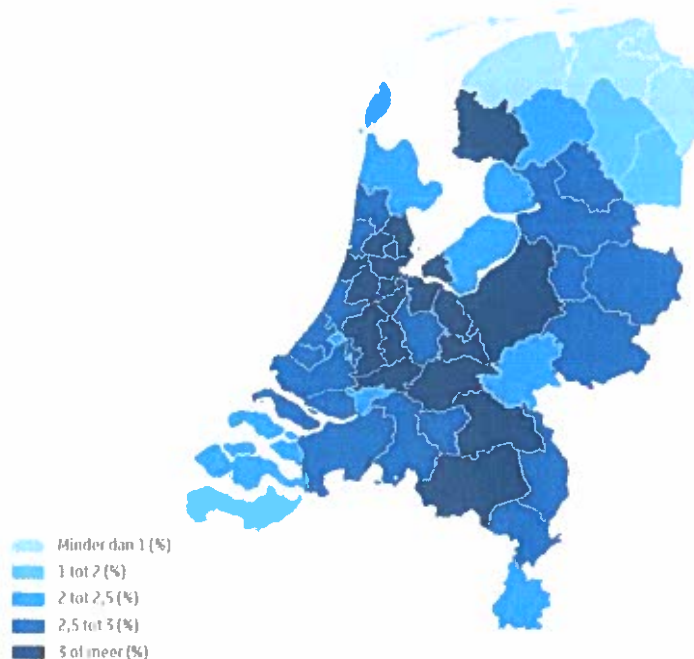
Het jaar waarin Leeuwarden Culturele Hoofdstad van Europa was heeft zeker geholpen bij het realiseren van meer uitstroom van bijstandsontvangern. Er ontstond veel werkgelegenheid bij de diverse evenementen en vooral in de horeca sector Dit is ook terug te zien in het aantal banen dat in het werkgelegenheidsregister LISA geregistreerd is (zie onderstaande staat):

<u>Banen ontwikkeling</u>	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>
Leeuwarden	100,0	101,2	101,6	102,5
Friesland	100,0	101,0	102,0	103,6
Nederland	100,0	101,4	103,0	103,8

bron: Lisa

De absolute banengroei was in Leeuwarden de hoogste in de provincie. Relatief gezien was de banengroei in Leeuwarden de laagste van de provincie. De economische groei in de provincie en Leeuwarden loopt achter bij landelijke cijfers. De landelijke groei bedroeg over 2018 (bron: CBS, maart 2019) 2,7%. De groei in Friesland bedroeg (bron CBS) 1,5%. Binnen Nederland (ook Friesland) is de economische groei naar Corop-gebied in onderstaande kaart weergegeven. Hieruit blijkt dat bij een landelijke groei van 2,7% Leeuwarden achterblijft met een groei van < 1%. In Leeuwarden stukt de banengroei vooral door de digitalisering bij financiële instellingen en de publieke sector.

Economische groei per COROP-plusgebied*, 2018**



* Gemeentelijke herindelingen in 2018 hebben invloed op de ontwikkeling van Oost-Groningen, Overig Groningen, Noord-Friesland en Zuidwest-Friesland.
** voorlopige cijfers

De achterblijvende banengroei manifesteert zich ook in de achterblijvende uitstroom uit de bijstand. Uit analyse van CBS-cijfers wordt duidelijk dat de landelijke afname van bijstandsontvangers iets sneller verloopt dan de lokale situatie in de gemeente Leeuwarden. Dit zal op termijn nadelige consequenties hebben in de het aandeel van gemeente Leeuwarden in het macrobudget. Het instellen van het programma BUIG is dan ook een absolute must om de gewenste daling te realiseren. De effecten daarvan zijn vanaf tweede helft 2018 waar te nemen.

In onderstaande tabel is de landelijke ontwikkeling van het aantal bijstandsontvangers naast die van Leeuwarden geplaatst.

Ontwikkeling aantal bijstandsontvangers in % (jan-18 = 100)

	jan-18	feb-18	mrt-18	apr-18	mei-18	jun-18	jul-18	aug-18	sep-18	okt-18	nov-18	dec-18
Landelijk	100,00	99,87	99,69	99,21	98,81	98,28	97,87	96,92	96,13	95,70	95,80	95,60
Leeuwarden	100,00	100,78	100,73	100,54	99,84	98,63	96,16	95,17	95,41	95,68	95,82	95,63

Bron: CBS en gemeentelijke data (CBS data is voorlopig)

B. Uitgevoerde interne en externe maatregelen om het tekort verder te reduceren

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne (B1) en externe maatregelen (B3) zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan de verdere tekortreductie. Bij B2 wordt beschreven wat de wijze van consultatie was om te komen tot externe maatregelen.

B1. Interne maatregelen

Het college heeft ingezet op een scala aan maatregelen die moeten leiden tot reductie van het tekort (en daling van het bestand). Het merendeel is onderdeel geworden van het programma BUIG dat in 2018 van start is gegaan. Dit borduurt deels voort op de maatregelen die vanaf 2017 al in gang gezet zijn, maar bevat ook nieuwe elementen.

De activiteiten waarop is voortgeborduurd vanuit 2017 betreffen:

1. interventies op uitstroom,
 - a) inzet programma Eerst Werk
 - b) nalevingsbereidheid
 - c) themagericht handhaven
 - d) werkgeversbenadering
 - e) verrekening flexibel inkomen
2. Samenwerking Economische Zaken en werkgevers
3. Duurzaam inningsbeleid op debiteurenportefeuille.
4. Instrumenten participatiewet: LKS (BAB), Beschut werk
5. Flexensie
6. Instrument werkvouchers
7. Arbeidsmarktregio: Brug naar werk (inzet ESF middelen)
8. Ontwikkeling part time ondernemerschap
9. Programma BUIG

Aanvullend wordt deelgenomen aan nieuwe initiatieven die vanuit EU en ministerie worden geïnitieerd zoals Perspectief op Werk en Breed Offensief.

B 1.1 Interventies op uitstroom

Er wordt op verschillende manieren interventies gepleegd ten aanzien van aanvraag van een uitkering. Dit begint bij de poort (uitwerking bij project BUIG). Specifieke interventies t.a.v. uitstroom naar werk en dor handhaving zijn hieronder weergegeven.

- a) Aanpak 'Eerst Werk': Bijstandsontvangers die dicht bij de arbeidsmarkt staan starten met een traject, genaamd 'Eerst Werk'. In dit traject is sprake van intensief (paar keer per week) persoonlijk contact, met als doel om in deze periode beweging én waar mogelijk direct uitstroom te realiseren. Ervaringen elders in het land hebben aangetoond dat een dergelijk aanpak leidt tot een verhoging van de uitstroom en het voorkomen van een onnodig langere uitkeringsduur.
- b) Nalevingsbereidheid: In 2017 is een traject ingezet om de nalevingsbereidheid van afspraken en plichten te verbeteren, enerzijds door gedragsbeïnvloeding en anderzijds door actief te handhaven op het nakomen van afspraken
- c) Themagericht handhaven: Extra inzet op handhaving. De extra formatie van handhaving is volledig ingezet om fraudetips en signalen te onderzoeken. Via deze interventie is een groep van 260 klanten onderzocht en dit heeft in 6% van de gevallen geleid tot beëindiging van de uitkering.
- d) Werkgeversbenadering: Het intensiveren van de werkgeversbenadering voor meer werk en een betere connectie met het bedrijfsleven moet leiden tot extra uitstroom, zeker via het programma Vizioer op Werk (zie ook pagina 12, B1.9.7).
- e) Vanuit het team financiële ondersteuning is het proces van verrekenen flexibel inkomen sterk vereenvoudigd. Door het proces van het verrekenen van flexibel inkomen te vergemakkelijken, wordt het verkrijgen van parttime inkomsten vereenvoudigd. Dit verlaagt de administratieve ballast van de bijstandsontvanger.

B1.2 Samenwerking Economische Zaken en werkgevers

Onderdeel van het programma Vizioer op Werk is de intensivering van de samenwerking met Economische Zaken. In de aanpak Vizioer op Werk maakt Sociale Zaken gebruik van het netwerk van Economische Zaken en investeren we vanuit de sector via accountmanagers en projectleiders vraag/aanbod in de match tussen wat de arbeidsmarkt nodig heeft en wat vanuit het bestand goed en beter aangesloten kan worden.

Het ingezette beleid m.b.t. de intensivering van het programma Vizioer op Werk waarbij relaties en banden zijn aangehaald met (regionale) werkgevers is gecontinueerd, waarbij continue analyse plaats vind op kansrijke branches en het aanbod wordt geactualiseerd.

B1.3 Duurzaam inningsbeleid op debiteurenportefeuille.

De maatregel aangaande duurzaam inningsbeleid en persoonlijk contact met debiteuren is in 2018 doorgezet. De werkwijze wordt als succesvol ervaren en de incassoratio laat zien dat er ook daadwerkelijk leid tot inning van de opgeboekte vorderingen. Kanttekening hierbij is overigens wel de fikse post dubieuze debiteuren die gevormd is voor de gevallen dat de schuldenaanpak toch niet leidt tot inning van de schulden.

Binnen de gemeente is schuldenaanpak in de combinatie tussen participatie en armoedebestrijding een actueel onderwerp. Dit gaat altijd parallel aan een bestaand traject. In 2019 gaat een project van start waarbij inwoners vanuit preventie benaderd worden of workshops aangeboden krijgen inzake schulden/beheer huishoudboekje wanneer zij o.a. in trajecten van arbeidsmarkttoeleiding zitten. De ervaring is dat de multi problematiek, waaronder schulden, in veel gevallen kan leiden tot haperende of niet geslaagde trajecten van arbeidsmarkttoeleiding.

B1.4 Instrumenten participatiewet: LKS (BAB), Beschut werk

Net als bij andere gemeenten staan de nodige instrumenten (en verplichtingen daarbij) ter beschikking van de gemeente. Hier wordt kort ingegaan op de loonkostensubsidie en beschut werken.

B1.4.1 Loonkostensubsidie

In de gemeente Leeuwarden is duidelijk sprake van een groei van de inzet van bijstandontvangers op de arbeidsmarkt via loonkostensubsidie. Dit blijkt duidelijk uit de geschetste kostenontwikkeling in de tabel (ook bij A3.3).

	<u>Jaar 2015</u>	<u>Jaar 2016</u>	<u>Jaar 2017</u>	<u>Jaar 2018</u>
LKS	€ 55.303	€ 213.228	€ 412.445	€ 788.942
LKS voorgaande jaren	€ -	€ -	€ -4.383	€ 34.756
Totaal kosten LKS	€ 55.303	€ 213.228	€ 408.062	€ 823.698

Het aantal bijstandsontvangers dat inmiddels werkt via loonkostensubsidie bedraagt ruim 160. De verwachting is dat dit komende jaren toeneemt. Ook vanwege het sluiten van de route naar de WSW. Wat dat betreft wordt het spannend om te zien of de begeleidingskosten voldoende zullen zijn om deze doelgroep te begeleiden. Indien ook marktpartijen (voorliggend voorstel vanuit ministerie) ook toegang tot deze taken krijgen dreigt een prijsopdrijvend effect. De gemeente heeft hierin geen regie maar leveringsplicht. Dit kan leiden tot knelpunten in de hiervoor beschikbare middelen t.a.v. de uitvoering van deze taak.

B1.4.2 Beschut werken

De activiteiten t.a.v. beschut werken zijn in 2018 gecontinueerd. Hierbij is het streven om t.a.v. de doelgroep zo maximaal mogelijk uitplaatsingen te realiseren. De praktijk en aansluiting naar werkgevers is hierbij weerbarstig. Het aantal plaatsingen beschut werk bedraagt over 2018 8 en het totaal aantal geplaatste bijstandsontvangers via beschut werken bedraagt 14. Vanwege de beperkte beschikbaarheid van werkplekken wordt beschut werken ingezet conform de taak die de gemeente Leeuwarden heeft: 200 plekken invullen tot 2045 (is ongeveer zes per jaar), liefst bij reguliere werkgevers.

B1.5 Flextensie

Hoewel flextensie niet direct leidt tot extra uitstroom is het wel een maatregel waarmee het traject van uitstroom naar de arbeidsmarkt gestimuleerd wordt. Deze maatregel is vanaf 2016 ingezet en wordt continu toegepast binnen het arsenaal aan instrumenten binnen de gemeente Leeuwarden. Flextensie is een concept waarbij werkzoekenden met een langere afstand tot de arbeidsmarkt een korte periode met behoud van uitkering werken. Het doel is om uitkeringsgerechtigden uit te laten stromen naar de arbeidsmarkt. Werkgevers betalen een marktconform uurtarief voor het uitvoeren van tijdelijke klussen aan Flextensie van waaruit de premie arbeidsinschakeling aan de werknemer wordt betaald. De rest wordt teruggestort aan de gemeente waardoor het I-deel wordt ontlast. De methodiek van Flextensie voorkomt administratieve én financiële zorgen rond het stoppen en opstarten van uitkeringen en toeslagen. De klant ontvangt een premie arbeidsinschakeling voor elk gewerkt uur waarbij de uitkering blijft doorlopen. Inmiddels wordt Flextensie landelijk door steeds meer gemeenten ingezet.

B1.6 Werkvouchers

De werkvoucher is een stimuleringsmaatregel voor werkgevers om bijstandsontvangers met een tegemoetkoming in de kosten aan te nemen. In Friesland is er een regeling onderdeel van de afspraken in de arbeidsmarktregio. De vergoeding voor werkgevers bedraagt over 2018 maximaal € 3.000. Voor het jaar 2019 is de waarde teruggebracht naar € 2.000 in de verwachting dat meer gebruik gemaakt kan worden van dit instrument. De waarde van de voucher is ook in Friesland verband afgestemd en tevens onderdeel van de uitvoering van het project 'Brug naar Werk' dat met ESF middelen wordt uitgevoerd. Aan de werkvoucher zijn een aantal voorwaarden verbonden, deze worden hierna weergegeven:

- de werkgever biedt de persoon een arbeidsovereenkomst aan voor ten minste zes maanden, met een omvang in uren waardoor hij of zij niet meer afhankelijk is van een uitkering;
- de werkgever heeft de intentie om bij goed functioneren de arbeidsovereenkomst te verlengen;
- de werkgever kan geen voucher aanvragen bij contractverlenging;
- de werkgever vraagt de Werkvoucher aan uiterlijk vier weken na indiensttreding van de persoon;
- de werkgever kan geen voucher aanvragen voor het in dienst nemen van een werkzoekende die in het voorgaande half jaar al eens een dienstbetrekking bij hem heeft gehad.

B1.7 Arbeidsmarktregio: Brug naar werk (inzet ESF middelen)

In de Friese regio wordt al een aantal jaren met andere gemeenten samengewerkt in het door de EU gefinancierde project 'Brug naar werk'. Dit betreft de arbeidsmarkt regio. In dit samenwerkingsverband is de gemeente Leeuwarden penvoerder van het project en wordt met andere gemeenten ingezet op instrumenten die burgers met een afstand tot de arbeidsmarkt moeten bewegen tot participatie (vrijwilliger) of deelname tot trajecten waarbij arbeidsdeelname het doel is. Hierin wordt o.a. samen gewerkt met vrijwilligersorganisatie Wellzo in Leeuwarden.

B1.8 Ontwikkeling part time ondernemerschap

Via Bureau Zelfstandigen Fryslân wordt voor de regio de BBZ uitgevoerd. Hierbij gaat het er ook om bijstandsontvangers te begeleiden naar ondernemerschap. Er is ingezet op ontwikkeling naar part time ondernemerschap.

B1.9 Programma BUIG

Naast de hiervoor genoemde maatregelen is als gevolg van het instellen van het programma BUIG de volgende maatregelen set ontwikkeld. Hierop wordt projectmatig ingezet en wordt samengewerkt tussen de teams Werk én Inkomen. Reden voor het instellen van dit programma BUIG is dat de gemeente Leeuwarden in het sociaal domein met huidige (financiële) problemen op het gebied van jeugd, wmo en bijstand kampt dat het college en de directie heeft besloten een separaat programma op de bijstand toe te passen. Opdracht voor de programmamanager en daaraan gekoppelde projectgroepen is om een financiële taakstelling te realiseren waarbij de kosten van BUIG niet meer bedragen dan het rijksbudget + een maximale bijdrage vanuit de begroting van € 3 miljoen in deze collegeperiode. Dit bedrag ad € 3 miljoen wordt aangehouden omdat Leeuwarden een structureel tekort kent. O.b.v. intern onderzoek is voor de huidige beleidsperiode € 3 miljoen extra nodig omdat Leeuwarden structureel negatief in het verdeelmodel zit. Het streven blijft om binnen het rijksbudget te opereren. Aangezien het rijksbudget geen constant gegeven is, is sprake van een bewegend doel en is de opgave groot. Gelet op het huidige tekort in de gemeente Leeuwarden is een volumedaling noodzakelijk van 1140 bijstandsontvangers. Dit is ook als zodanig vastgelegd in het collegeprogramma. Deze bestandsdaling is als volgt gepland:

2018	-200	2020	300
2019	-300	2021	340

Dit wordt gerealiseerd worden via de volgende hoofdlijnen:

1. Voorkomen instroom
2. Daling prijs per uitkering
3. Vergroten uitstroom

Op deze lijnen zijn projectgroepen ingesteld die afkomstig zijn vanuit het gehele sociaal domein, waardoor grensoverschrijdend inzichten verkregen kunnen worden. Het geheel wordt aangestuurd door directie sociaal domein en financieel getoetst door experts vanuit concern en sociaal domein.

De financiële strategie van het programma leidt tot het volgende schema:

Jaar	maand	Uitgaven	kostprijs uitkering	per mnd*	daling conf. coll programma	aantal uitkering	Jaaruitgave (vs)	BUIG budget	Resultaat	Eigen risico	aanspraak vangnet
2018	1	€ 89.290.684	€ 14.095	€ 7.302.319	6.257	6335					
Jaarstand	12	€ 85.923.462	€ 14.321	€ 7.542.529	6.074	6000	€ 88.031.825	€ 76.258.735	€ -11.773.090	€ -6.672.639	€ -5.100.451
2019	1	€ 85.665.558	€ 14.330	€ 6.972.377	6.049	5978	€ 87.701.883	€ 74.044.162	€ -13.657.721	€ -7.404.416	€ -6.253.304
Jaarstand	12	€ 83.166.757	€ 14.471	€ 6.930.563	5.774	5747	€ 84.513.815	€ 74.044.162	€ -10.469.653	€ -7.404.653	€ -3.065.000
2020	1	€ 82.871.731	€ 14.483	€ 6.905.978	5.749	5722	€ 84.447.416	€ 73.303.720	€ -11.143.696	€ -6.941.000	€ -4.202.696
Jaarstand	12	€ 79.587.937	€ 14.611	€ 6.632.328	5.474	5447	€ 81.235.181	€ 73.303.720	€ -7.931.461	€ -6.714.730	€ -1.216.730
2021	1	€ 79.237.167	€ 14.623	€ 6.603.097	5.446	5419	€ 80.932.391	€ 72.570.683	€ -8.361.618	€ -7.257.068	€ -1.104.549
Jaarstand	12	€ 75.335.063	€ 14.751	€ 6.277.922	5.134	5107	€ 77.292.175	€ 72.570.683	€ -4.721.492	€ -4.721.492	-
2022	1	€ 75.335.063	€ 14.751	€ 6.277.922		5107	€ 76.967.000	€ 71.844.976	€ -5.122.024	€ -5.122.024	-
Jaarstand	12	€ 75.335.063	€ 14.751	€ 6.277.922		5107	€ 75.335.063	€ 71.844.976	€ -3.490.087	€ -3.490.087	-

De projecten waaraan gewerkt wordt zijn de volgende:

1. Herinrichting proces levensonderhoud
2. Preventie
3. Deeltijdwerk
4. Voorliggende voorziening
5. Screening volledige bestand op rechtmatigheid en doelmatigheid: update bestand
6. Van deel naar heel
7. Doorontwikkeling Vizier op Werk
8. Optimaliseren schuldenaapak
9. SROI

B1.9.1 Herinrichting proces levensonderhoud

In samenwerking met de inkomens teams is gewerkt aan wijziging in de verwerking van een aanvraag voor levensonderhoud. Dit heeft ertoe geleid dat de mindset wordt omgedraaid: in plaats van een inkomensintake wordt eerst een werkintake gehouden. Hiermee wordt het effect bereikt van een verminderde instroom.

B1.9.2 Preventie

De maatregelen op gebied van preventie vallen uiteen in de volgende onderdelen:

- Aangaande doorval WW wordt intensieve dienstverlening opgezet t.b.v. WW'ers die bijna aan hun maximale WW-termijn zitten. De gemeente doet dit in afstemming met het UWV en heeft tijdig zicht op de doorval van WW-ers
- Aangaande onderwijs is er onderzoek of goede/andere voorlichting over de P-wet en de voorwaarden ook daadwerkelijk zorgt voor terugdringen van het aanvragen van uitkeringen door jongeren.
- Aangaande voorkomen faillissement ondernemer is er gericht actie om te voorkomen dat ondernemers in een bijstandssituatie terecht komen. Dit wordt gedaan door het project StadOogst, waar ondernemers zich kunnen melden voor begeleiding.

- Aangaande jongeren vindt de pilot zoekperiode plaats. De jongeren worden tijdens de zoekperiode ondersteund door de consultants van het jongerenteam zodat er direct concrete stappen richting betaald werk of scholing kunnen worden gezet.

B1.9.3 Deeltijdwerk

In het programma BUIG wordt gestimuleerd tot het vergroten van het aantal uren parttime inkomsten uit loondienst: In 2017 is een pilot gestart om mensen met parttime inkomsten te bewegen om het aantal uren uit te breiden op weg naar volledige uitkeringsafhankelijkheid. De praktijk wees uit dat de effectiviteit van deeltijd uitstroom minder loont en er is meer ingezet op volledige uitstroom.

B1.9.4 Voorliggende voorziening

Eind 2018 is een start gemaakt met het project voorliggende voorziening. De gemeente Leeuwarden wil zoveel mogelijk tekortreductie realiseren door het beëindigen of verlagen van uitkeringen van zoveel mogelijk klanten die recht blijken te hebben op een voorliggende voorziening.

Hiervoor is een extern bureau (SV Land) in de arm genomen die een prognose qua besparing heeft afgegeven. Deze prognose is na het 1^e kwartaal in 2019 neerwaarts bijgesteld.

SV Land zal in september 2019 een training organiseren voor alle medewerkers van team Inkomen. In deze training wordt een terugkoppeling gegeven over de bevindingen van het project. SV Land gaat met name toelichting geven op de voorliggende voorzieningen die binnen Leeuwarden ontdekt zijn dit aan de hand van praktijkvoorbeelden.

B1.9.5 Screening volledige bestand op rechtmatigheid en doelmatigheid: update bestand

In het tweede deel helft van 2018 is met behulp van een hackathon een projectplan ontwikkeld om het gehele bestand te screenen. Alle zittende bijstandsontvangers worden in 2019 en 2020 opgeroepen en er wordt een toets gedaan om rechtmatigheid en doelmatigheid. Dit speciaal ingerichte projectteam heeft als opdracht om als gevolg van de screening de uitstroom extra te stimuleren en kansrijke bijstandsontvangers eerder naar een baan te begeleiden.

Hierbij is het doel rechtmatigheid (beëindigen of norm bijstellen) en doelmatigheid ook: iedereen in beweging, persoonlijk plan van aanpak, maximale doel bereiken (kan ook participatie zijn). Het project is eenmalig, maar vanaf dit moment moet goedwerkend regiemodel beschikbaar zijn waarbij we intensief samenwerken met o.a. de wijkteams en vrijwilligersorganisaties.

Deze bijstandsontvangers worden via reguliere consultants naar een baan begeleid.

B1.9.6 Van deel naar heel

Doel van dit project is om inzichtelijk te krijgen of het zinvol/effactief is tijd en menskracht in te zetten op het vergroten van de arbeidsdeelname van mensen die nu naast werk een aanvullende uitkering ontvangen.

De consultants zijn actief bezig met onderzoek naar deels werkende klanten. Tot dusver blijkt uit de rapportages van de consultants dat zij hun mensen goed in beeld hebben. Daar komt bij dat alle klanten momenteel gescreend worden, waarbij direct gekozen wordt voor een PvA en zo nodig een instrument. Het (deel)project wordt opgenomen in andere acties binnen de sector Sociale Zaken (screening bestand).

B1.9.7 Doorontwikkeling Vizier op Werk

In 2018 is verder gewerkt aan het programma Vizier op Werk. Het speerpunt van gemeente Leeuwarden om klanten uit te plaatsen. De vraag van de markt is het uitgangspunt, samen met werkgevers worden trajectsporen ontwikkeld. Ook binnen de gemeente wordt samengewerkt met fysiek domein, waardoor bijstandsontvangers ervaring op kunnen doen in het groen en bij metaal.

Men werkt intensief om de klanten via een programma arbeidsfit te krijgen, basis- en specifieke (arbeids)vaardigheden aan te leren en klanten klaar te maken voor uitplaatsing naar de arbeidsmarkt. Vizier op Werk is in de tweede helft van 2017 ontwikkeld (in afstemming met werkbedrijf NEF (Noordoost Fryslân) als instrument om uitstroom te genereren. In 2018 is het programma verder uitgebouwd en is groei in de uitstroom gerealiseerd t.o.v. 2017. Eind 2018 heeft een Europese aanbesteding plaatsgevonden waarbij onderdelen van Vizier op Werk worden ondergebracht bij externe partijen. In deze samenwerking met externe partijen worden zij via een bonus geprikkeld om prestaties te leveren op gebied van uitstroom. Daarnaast zijn de consultants van de werkteams intensief bij de doelgroep betrokken. De resultaten in de eerste maanden zijn goed. In Q1-2019 is de start gemaakt waarbij continu 60-80 bijstandsontvangers in een intern en deels extern traject zitten. Op jaarbasis doorlopen ca 600 bijstandsontvangers deze route.

B1.9.8 Optimaliseren schuldenaanpak

Bij 1.3 (duurzame inningsbeleid is ook al gesproken over schuldenaanpak, die succesvolle arbeidsmarkt toeleiding in de weg staat. Uit de armoede monitor van de gemeente Leeuwarden blijkt dat in het merendeel van de gevallen bijstandsontvangers ook te maken hebben met schuldenproblematiek. Een bijstandsontvanger die in de schulden zit, heeft onvoldoende focus op participatie naar werk of anderszins. Via voorlichting in het programma Vizier op Werk worden bijstandsontvangers attent gemaakt op omgaan met geld en verwezen naar professionele ondersteuning hierin. In het 2^e kwartaal van 2019 wordt volop gewerkt aan een projectplan vanuit het gehele sociaal domein waarbij integraal aandacht is voor deze problematiek.

In veel gevallen gaat het om schulden die de overheid deze mensen zelf heeft opgelegd vanuit handhaving of anderszins. Deze ontwikkeling moet gekeerd worden met voorlichting, preventie en inschakelen professionele ondersteuning (GKB).

Binnen het team jongeren is een specifiek traject gestaart waarbij samen met de KBNL een groep van 25 jongeren wordt begeleid om uit de problematische situatie te komen en terug te keren naar school of werk.

B1.9.9 SROI

Als onderdeel van de aanbestedingen in de gemeente Leeuwarden is social return opgenomen. Hierbij wordt aangestuurd op participatie en plaatsing van klanten uit het bestand van de gemeente Leeuwarden. Leeuwarden doet dit in Friesland niet alleen, er is sprake van een Friese Eis, voor alle aanbestedingen bij gemeenten in Friesland. Er wordt actief onderzocht of de social return anders kan worden ingezet in de vorm van een omgekeerde actie. Daar waar eerder de verplichting ligt bij de werkgever wordt onderzocht of de waarde van de social return op het contract kan worden vergoed aan de gemeente, waarmee trajecten van arbeidsmarkt toeleiding worden gefinancierd en mogelijk gemaakt. De gemeente heeft de verplichting ter hoogte van de waarde van de social return eis succesvolle plaatsingen te realiseren.

B2. Toelichting consultatie t.b.v. externe maatregelen

De gemeente Leeuwarden is continu op zoek naar partners in haar omgeving om samen te werken ten aanzien van de maatschappelijke opgave van 'Iedereen in beweging'. In enkele gevallen is sprake geweest van consultatie of duiding van de situatie in Leeuwarden ten aanzien van landelijke ontwikkelingen.

Doel van de gemeente Leeuwarden is uiteraard het verlagen van het aantal bijstandsonvangers en het in lijn brengen van kosten en budget t.a.v. de BUIG. Hiervoor zijn maatregelen genomen die met externe partijen of na consultatie van externe partijen leiden tot tekortreductie en daling van het bestand. Juist de consultatie van externe partijen plaatst de Leeuwarder situatie in het perspectief waarbij beoordeeld kan worden of de juiste route is ingeslagen. Dit geldt o.a. voor de interne maatregelen die genomen zijn. Daarna is, om de resultaten van Leeuwarden beter te kunnen duiden t.a.v. de landelijke ontwikkelingen, consultatie gepleegd bij Stimulanz. Een en ander wordt hieronder nader toegelicht. De ervaring met onze ingewikkelde doelgroep is dat moeizaam bemiddelbaar is.

B3. Externe maatregelen

1. Regionale samenwerkingsverbanden
2. Reguliere benchmark
3. Deelname call ZonMW, Vakkundig aan het werk
4. Samenwerking werkbedrijf Caparis (GR)
5. Regiobijeenkomst Divosa benchmark Werk en Inkomen met discussie en inbreng
6. management advies gesprek Divosa
7. Regionaal managers overleg
8. Samenwerking in de Arbeidsmarktregio Fryslân (Fryslân Werkt)
9. Deelname G32
10. Begeleidingscommissie
11. Financieel Platform Divosa
12. Consultatie Stimulanz t.b.v. analyse prestaties 2017

B3.1 Regionale samenwerkingsverbanden

Gemeente Leeuwarden kent een scala aan samenwerkingsverbanden in de regio. De gemeente benut deze ook door in deze samenwerkingsverbanden de rol van verlaging bijstandsonvangers te positioneren. Voorbeelden hiervan zijn:

- Pact van Cambuur
- Banenmarkt Neushoorn
- Werkwilliger
- Driessen
- De Werkerij, samenwerking met Zienn en Jeugdhulp Friesland
- Re-integratie, detachering en loopbaanbegeleiding met Aalsum en Nieuwland
- Dress for succes
- Eigen Kracht
- Estafette

Pact van Cambuur

Dit is een nieuw project van SC Cambuur, Gemeente Leeuwarden en de Business Club Cambuur met als doel om een werkgelegenheidsimpuls te geven aan de wijk Oud-Oost in Leeuwarden.

Het is namelijk met pijn in het hart dat de club deze wijk gaat verlaten. Sinds 1936 maakt SC Cambuur, eerst als VV Leeuwarden, onderdeel uit van het straatbeeld in Oud-Oost en met de aanstaande verhuizing naar een nieuw onderkomen bij het WTC gaat dit na ruim 80 jaar veranderen.

Alle partijen zijn zich er van bewust dat een vertrek uit deze wijk ook een enorm verlies op sociaal maatschappelijk gebied gaat betekenen. Daarom willen we ons sterk maken voor de wijk om dit tegen te gaan en deze nauwe band te behouden. Het Pact van Cambuur is de eerste van meerdere initiatieven en heeft als doel om vijftig mensen uit de bestand aan een baan te helpen met de expertise en het netwerk van de betrokken partijen. Dit onder het motto: 'van de bank naar een basisplaats'.

In het geval er extra training of begeleiding nodig is voor het overbruggen van de afstand tussen vraag en aanbod, wordt er gebruik gemaakt van het programma *Vizier op Werk* van de Gemeente Leeuwarden. In dit programma wordt in 8 weken tijd de kandidaat in beeld gebracht en voorgesorteerd op de volgende stap richting werk. Na deze periode kan bij *Vizier op Werk* of bij de werkgever een werktraject worden gevolgd zodat de vakvaardigheden of specifieke sectorcompetenties worden bijgebracht.

Banenmarkt Neushoorn

Onder de titel 'Eerst werk on stage' is samen met prominente uitzendbureaus een banenmarkt gehouden, waarbij bijstandsontvangers, consultants gemeente Leeuwarden en intercedenten van uitzendbureaus op zoek gaan naar de juiste match tussen bijstandsontvanger en geschikte baan. Dit evenement is een dusdanig succes dat dit meerdere keren per jaar plaats vindt.

Werkwilligers

In samenwerking met de partij 'Werkwilligers' is een traject uitgezet voor bijstandsontvangers die zijn getraind om aan de slag te gaan in diverse kanssectoren. Werkwilligers biedt trajecten aan in de sectoren Callcenter, Food, Logistiek en Groenvoorziening. In het geval van de samenwerking met gemeente Leeuwarden is gekozen voor het spoor Callcenter een bedrijfstak die veel gevestigd is in Leeuwarden. In overleg met het team van Werkwilligers wordt in het bestand gezocht naar werk willende kandidaten. Werkwilligers biedt ondersteuning, training en begeleiding naar een betaalde baan, evaluatie en geeft nazorg.

Driessen

Driessen is belangrijke partij voor gemeente Leeuwarden op gebied van payrolling. Als tegenprestatie in kader van SROI heeft Driessen actief een aanbod gecreëerd voor bijstandsontvangers op gebied van voorlichting toetreden arbeidsmarkt en sollicitatietrainingen. Hiermee wordt bijstandsontvanger handvatten geboden om zich verder te ontwikkelen voor een goede presentatie naar de arbeidsmarkt.

De Werkerij

Via De Werkerij kunnen zo'n 40 jongeren tussen 16 en 27 jaar aan de slag met een traject richting leren, werken of dagbesteding. De Werkerij is er voor jongeren van Zienn (maatschappelijke opvang en ondersteuning) en Jeugdhulp Friesland. Vanuit onder andere de participatiewet kunnen ook andere jongeren er aan de slag.

Wie dakloos of thuisloos is (geweest), komt vaak niet aan leren of werken toe. Misschien staat niet dakloosheid maar andere obstakels werken en leren in de weg. Terwijl beide belangrijk zijn. Overdag aan de slag zijn, houdt actief en dat helpt om weer grip te krijgen op het leven. Een diploma of werkervaring

zijn onmisbaar om een baan te vinden op de arbeidsmarkt en een zelfstandig bestaan op te bouwen. Via De Werkerij kunnen jongeren het werken of leren (weer) oppakken.

Een trajectcoach maakt met iedere jongere een leer- en/of werkplan. Samen zoeken ze uit wat bij de jongere past, waar hij of zij goed in is en beter in wil worden om vervolgens op zoek te gaan naar een passende studie of werkervaringsplek. Wie nog niet toe is aan werk, of studie kan aan de slag in de activiteiten van De Werkerij zelf. Er is een vergader- en cateringsservice, hout- en fietsenwerkplaats, computerwerk, sport, schoonmaakwerk en creatieve activiteiten. De Werkerij verzorgt ook 4 dagen in de week de maaltijden voor de mensen in de Nachtopvang in Leeuwarden.

Re-integratie, detachering en loopbaanbegeleiding met Aalsum en Nieuwland

Bijstandsontvangers die in een traject zitten bij Vizio op Werk kennen een afstand tot de arbeidsmarkt. Hierbij is men o.a niet meer gewend of mist men de vaardigheden voor het maken van een goed CV, sollicitatiebrief en het voeren van een sollicitatiegesprek. Tijdens het traject 'kennismaken en kiezen' wordt een (verplichte) workshop aangeboden waar deze kennis en vaardigheden aangereikt worden. Hiervoor wordt samengewerkt met een externe partij.

Dress for succes

Gemeente Leeuwarden is aangesloten op het netwerk van Dress for succes. Een (kleinschalige) samenwerking waarbij bijstandsontvangers een beroep kunnen doen representatieve kleding en schoeisel. Dress for success in Leeuwarden heeft vorig jaar tientallen mensen in Friesland geholpen bij een goede presentatie voor hun sollicitatie.

Dress for succes richt zich op mensen die daar te weinig geld voor hebben. Van de mensen die geholpen werden, kregen zeker 20 een baan, vrijwilligerswerk of een stageplaats.

Waarschijnlijk zijn het er veel meer, maar niet alle resultaten zijn bekend. Tweederde van de gebruikers is vrouw. Ruim de helft zit in de bijstand.

Eigen kracht

Het programma 'eigen kracht' is er op gericht om vrouwen (waaronder alleenstaande moeders) deel te laten nemen aan een programma waarin zijn opgeleid en getraind worden voor een diploma op MBO niveau. Hiervoor wordt samengewerkt met het ROC Friesland College. Hiermee zijn zij in de gelegenheid na diplomering beter de arbeidsmarkt te betreden.

Estafette

Gemeente Leeuwarden werkt nauw samen met Omrin, de regionale afvalverwerker en exploitant van een aantal kringloopwinkels onder de naam Estafette. Bij Estafette is via de samenwerking plaats voor ca 20 bijstandsontvangers per jaar die werkervaring op kunnen doen en zodoende de afstand tot de arbeidsmarkt verkleinen. Van de bijstandsontvangers die via Estafette werkervaring op doen stroomt ca. 40% uit de bijstand.

B3.2 Reguliere benchmark

Continu wordt het aandeel van Leeuwarden in de benchmark geanalyseerd. Afwijkingen worden besproken en gevolgd en zijn onderdeel van discussie met sectormanagement, bestuurder, programma BUIG overleg en waar nodig is de afwijking een prikkel voor aanpassing beleid. De intentie van gemeente Leeuwarden is om de 'best in class' te zijn bij de benchmarks op de triviale gebieden instroom en uitstroom. Deze intentie is ook nodig om daadwerkelijk ten opzichte van de macro ontwikkelingen financiële resultaten te boeken.

B3.3 Deelname call ZonMW, Vakkundig aan het werk

In het 2^e kwartaal van 2018 is gemeente Leeuwarden aangehaakt op de call van ZonMW om deel te nemen aan het project 'Vakkundig aan het werk'. Inmiddels is deelname aan het project inhoudelijk en financieel gehonoreerd door ZonMW. Doel van het project is dat samen met de kennisinstelling (hogeschool) NHLStenden en andere Friese gemeenten een onderzoek- en ontwikkeltraject wordt gestart waarbij effectiviteit en werkzame factoren van de werkwijze ten aanzien van bijstandsontvangers met een lichte beperking naar een hoger niveau wordt gebracht.

De eerste resultaten worden verwacht in 2019.

B3.4 Samenwerking Caparis (GR)

Werkbedrijf Caparis is een nauwe partner van gemeente Leeuwarden waarbij op inhoud en uitvoering kennis en ontwikkelingen gedeeld worden. Als experts in het sociaal domein versterkt dit de aanpak van burgers met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De samenwerking is in 2018 verder versterkt door een deel van de activiteiten (60 trajectplaatsen) van het programma Vizioer op Werk (na een Europese aanbesteding) onder te brengen bij Caparis. Dit past in onze visie 'Iedereen in beweging' waarbij Caparis professionele coaching inzet voor een bredere doelgroep dan de SW.

B3.5 Regiobijeenkomst Divosa benchmark Werk en Inkomen

Voor Leeuwarden is het volgen en monitoren van de benchmark van belang. In het najaar van 2018 is een regiobijeenkomst bezocht waarin met collega gemeenten in Noordoost Nederland de actuele ontwikkelingen op het gebied van interventies, volume- en prijsontwikkelingen van het BUIG budget zijn gedeeld. Delen van kennis met experts in het sociaal domein versterkt de aanpak richting de bijstandontvangers.

B3.6 Management advies gesprek Divosa

In het 4^e kwartaal van 2018 is met Divosa een management advies gesprek gevoerd. Hierbij is ingezoomd op de actuele situatie in de gemeente Leeuwarden. Vanuit dit gesprek zijn kennis en ervaringen gedeeld, vindt monitoring plaats, maar zijn ook tips ter verbetering afgegeven aangaande beleid en aanpak van de BUIG problematiek in de gemeente Leeuwarden.

B3.7 Regionaal managers overleg

Het regionaal managers overleg is in 2018 een bron van delen van kennis en ervaring. Het kennisnetwerk leidt tot monitoring en tips ter verbetering van de aanpak van de BUIG problematiek in de gemeente Leeuwarden. Deze kennis en ervaring worden waar mogelijk vertaald en toegepast op de Leeuwarder situatie.

B3.8 Samenwerking in de Arbeidsmarktregio Fryslân (Fryslân Werkt)

Samenwerken in de regio is van groot belang. De gemeente Leeuwarden doet dit op diverse fronten maar ook via Sociaal Domein Fryslân. Sociaal Domein Fryslân vervult steeds meer een rol op gebied van participatie in de arbeidsmarktregio. In deze samenwerking wordt geanticipeerd op landelijke ontwikkelingen zoals 'Perspectief op Werk' waardoor extra middelen beschikbaar komen voor prikkels op gebied van arbeidsmarkt toeleiding. Daarnaast loopt in de arbeidsmarktregio het overleg via beleid en uitvoering aangaande de ESF middelen die stimulans zijn voor arbeidsmarkt toeleiding.

We participeren in het regionaal werkbedrijf 'Fryslân Werkt' met andere gemeenten en het UWV.

Missie en visie Fryslân Werkt

De missie van Fryslân Werkt is een duurzame arbeidstoeleiding van alle werkzoekenden in de arbeidsmarktregio Friesland bevorderen door de brug te bouwen tussen de vraag van de markt en het

aanbod van ons arbeidspotentieel. Dit vindt plaats vanuit de visie dat er in de arbeidsmarktregio Friesland een inclusieve arbeidsmarkt is die plaats biedt aan alle personen, met en zonder beperking.

De speerpunten van Fryslân Werkt zijn de volgende:

1. We zetten in op de kansrijke sectoren

De slagingskans op succesvolle matches is in deze sectoren groter, er is meer werk en mede vanwege de urgentie zijn werkgevers bereidwilliger om kwetsbare doelgroepen een kans te geven. In Friesland zijn de meest kansrijke sectoren: horeca, bouw, zorg, ICT, techniek en logistiek.¹

2. We bevorderen duurzame inzetbaarheid (Leven lang leren en intersectorale mobiliteit)

Met de term 'leven lang leren' wordt bedoeld dat werknemers gedurende hun carrière hun competenties, kennis en vaardigheden dienen te blijven ontwikkelen om duurzaam inzet te blijven op de arbeidsmarkt.² Dit is nodig omdat de arbeidsmarkt, mede door de invloeden van digitalisering, robotisering en automatisering in rap tempo veranderd en blijft veranderen. Leven lang leren gaat niet enkel om de kwetsbare doelgroepen. Door doorstroom van de gehele beroepsbevolking te stimuleren ontstaat er ruimte voor nieuwe instroom.

3. We hebben onze werkzoekenden in beeld

Om aan te sluiten op de vraag van de werkgever is het kennen van de klant essentieel. Hiervoor is het van belang om de kwaliteiten, competenties en affiniteiten van werkzoekenden regionaal in beeld te hebben. Ook is het adequaat anticiperen op de vraag van belang, wij weten waar de vraag gaat komen en bereiden kandidaten voor.

4. We blijven bouwen aan Fryslân Werkt

Het is belangrijk de organisatie te blijven versterken om de effectiviteit te vergroten en vertrouwen en draagvlak bij de partners vast te houden. We zien een versnipperde uitvoering in de werkgeversdienstverlening. De partijen werken met eigen doelen en budgetten. Om de samenwerking binnen het regionaal werkbedrijf te blijven versterken, besteden we aandacht aan de organisatie en de samenwerking. Dit speerpunt is niet beleidsinhoudelijk maar randvoorwaardelijk.

B3.9 Deelname G32

Leeuwarden is via beleidsmedewerkers en bestuurders op diverse terreinen vertegenwoordigd om belangen van de gemeente te behartigen, maar ook om invloed uit te oefenen op planvorming rondom BUIG, verdeelmodel, etc. In deze netwerken ontmoeten we collega gemeenten, maar ook vertegenwoordigers van ministeries, onderzoeksorganisaties, samenwerkingsverbanden in het sociaal domein, etc. Deelname in deze netwerken is een meerwaarde voor het delen van kennis en ervaring aangaande de BUIG problematiek. Deze kennis en ervaring worden waar mogelijk vertaald en toegepast op de Leeuwarder situatie.

B3.10 Begeleidingscommissie verdeelmodel BUIG

Leeuwarden is vertegenwoordigd in de begeleidingscommissie aangaande de BUIG en het verdeelmodel. Daar wordt in samenwerking met andere gemeenten gewerkt aan formuleren en wijzigen van nieuwe regelgeving, verdeelmodel, etc. Er wordt daar kennis en ervaring gedeeld met vertegenwoordigers van gemeenten, ministeries, onderzoeksorganisaties, samenwerkingsverbanden in het sociaal domein, etc. Deelname in deze netwerken is een meerwaarde voor het delen van kennis en ervaring aangaande de BUIG problematiek. Deze kennis en ervaring worden waar mogelijk vertaald en toegepast op de Leeuwarder situatie.

B3.11 Financieel Platform Divosa

Divosa kent een financieel platform waarin ook Leeuwarden vertegenwoordigt is. Samen met andere gemeenten wordt de huidige situatie aangaande BUIG en het verdeelmodel gedeeld en is ook via dit orgaan invloed uitgeoefend op een zo goed mogelijk verdeelmodel, evenredige verdeling van middelen, maar wordt ook kennis en ervaring gedeeld aangaande aanpak problematiek BUIG in individuele gemeenten. Deze kennis en ervaring worden waar mogelijk vertaald en toegepast op de Leeuwarder situatie.

B3.12 Consultatie Stimulansz t.b.v. analyse prestaties 2017

Stimulansz geeft jaarlijks een monitor uit van de prestatie van de gemeente in relatie tot de landelijke resultaten. Om de prestaties van Leeuwarden beter te kunnen duiden is er in Q2 van 2018 een intensief onderzoek geweest waarbij Stimulansz was betrokken in het verhelderen van vraagstukken. Hierdoor is het accent komen te liggen op beïnvloedbare opties t.a.v. uitstroom van bijstandsonvangers.

C. Beoogd effect van de genoemde maatregelen op de tekortreductie

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de *verdere* tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect.

C1 Algemeen

De onder B genoemde interne en externe maatregelen leiden tot effecten op volume en financiële situatie van de gemeente. Niet in alle gevallen zijn de effecten direct op volume en geld te zetten. In sommige gevallen zijn volume effecten direct aan de maatregel te koppelen. Soms vinden effecten plaats in bredere zin en hebben deze ook een kwalitatief karakter.

De beoogde effecten van de maatregelen staan allemaal in het licht van de visie van de sector Sociale Zaken in de gemeente Leeuwarden 'Iedereen in beweging'. Niemand staat aan de kant, wie werken kan, gaat aan het werk en wie niet kan participeert naar vermogen. In dat perspectief wordt gehandeld en is eind 2018 een nieuw perspectief geschetst: Leeuwarden werkt! Een app voor banenzoekers, maar ook de titel van een groot screeningsprogramma waarmee alle 6.000 bijstandsonvangers gezien en gesproken worden.

Vanuit de visie dienen de effecten zichtbaar te worden evenals het vastgestelde beleid en de maatregelen die genomen worden. Het beoogde effect is toeleiding van de bijstandsonvanger naar werk, onderwijs, ondernemerschap of beëindiging van uitkeringen via handhaving. Belangrijk zijn eveneens actieve participatie van de burger en daling van het bijstandsvolume en kostenniveau. Hierna worden (voor zover mogelijk) de effecten van de maatregelen weergegeven.

C1.1 Interventies op uitstroom

- De inzet op het instrument Aanpak 'Eerst werk' heeft er toe geleid dat via dit instrument over het jaar 2018 188 klanten zijn uitgestroomd (2017: 107). Op dit gebied is een concrete bijdrage geleverd in reductie van het tekort.
- Nalevingsbereidheid. In 2018 zijn er 609 huisbezoeken afgelegd bij klanten die niet verschenen op een uitnodiging voor een gesprek in verband met re-integratie. Er zijn 126 maatregelonderzoeken ingesteld. De huisbezoeken werden uitgevoerd door zeer fraudealerte handhavers. Ze ontdekten daarbij regelmatig dat een klant niet (meer) op het opgegeven adres woonde. In verband hiermee konden in 2018 25 uitkeringen worden beëindigd.
- Themacontrole. In 2018 werden themacontroles uitgevoerd op een drietal thema's; Werkzaamheden als zelfstandige, RDW voertuigbezit en duurzaam gescheiden levenden. Met deze controles konden 15 uitkeringen worden beëindigd wegens fraude en diverse uitkeringen konden worden verlaagd. Ook konden flinke bedragen worden teruggevorderd.
- Werkgeversbenadering: Het intensiveren van de werkgeversbenadering voor meer werk en een betere connectie met het bedrijfsleven moet leiden tot extra uitstroom, zeker via het programma Vizeer op Werk. Deze intensivering levert een kwalitatieve impuls op en aan de samenwerking met Economische Zaken en het bedrijfsleven en leidt in specifieke samenwerkingsverbanden tot 100% uitstroom en baangarantie (o.a. schilders branche)
- Verrekening flexibel inkomen: het proces van het verrekenen van flexibel inkomen is iets vereenvoudigd, waarbij de klant (later) altijd als debiteur in beeld blijft vanwege het terugvorderen van de inkomsten. Eind 2018 hebben 1144 bijstandsonvangers een uitkering die een aanvulling is op andere inkomsten. Deze bijstandsonvangers hebben gezamenlijk 1236

inkomstenbronnen. Van deze bijstandsontvangers zitten 269 unieke klanten in de optie om achteraf te verrekenen (met totaal 292 inkomstenbronnen).

- De interventie op 'Vergroten aantal uren parttime inkomsten uit loondienst' is in 2017 gestart als pilot om mensen met parttime inkomsten te bewegen om het aantal uren uit te breiden op weg naar volledige uitkeringsonafhankelijkheid. De effectiviteit van de maatregel is niet groot genoeg om deze maatregel door te zetten in 2018.

C1.2 Inzet programma Vizier op Werk

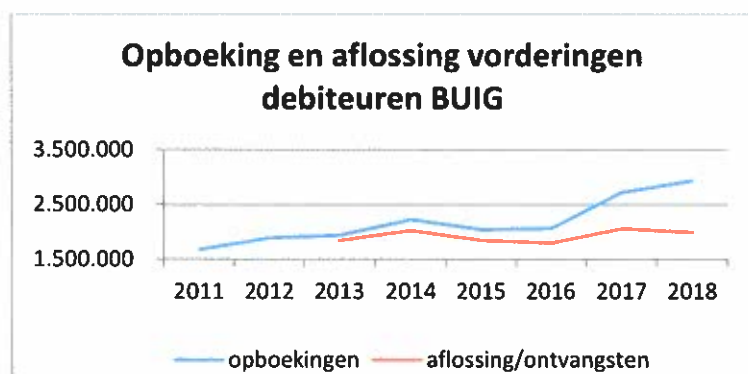
Het programma Vizier op Werk is in 2017 met succes ontwikkeld en ingezet. De eerste uitstroom heeft in 2017 plaatsgevonden en in het jaar 2018 is een uitstroom gerealiseerd van 106 bijstandsontvangers.

C1.3 Duurzaam inningsbeleid debiteurenportefeuille

Onder B is het effect van de maatregel inzake inningsbeleid debiteurenportefeuille al genoemd. Een toenemend bedrag qua opboeking van vorderingen. Er wordt ingezet op duurzaam beheer op de vordering en de debiteur en zodoende een kwalitatieve impuls aan te brengen in het werk tussen Sociale Zaken en de debiteuren. De toenemende opboeking van vorderingen wordt duidelijk in onderstaande opstelling. Deze ontwikkeling zorgt voor lagere 'netto kosten' aangaande de BUIG en heeft een gunstig effect ten aanzien van reductie op het tekort van de gemeente Leeuwarden.

Ondanks de hogere opboeking van vorderingen neemt het daadwerkelijk incasseren van deze vorderingen nog niet navenant toe. Daarnaast kent de debiteurenportefeuille een grote som voor voorziening debiteuren. Dit is de kwetsbare kant aan deze vorderingen.

De daadwerkelijke aflossingen van de afgelopen jaren zijn in onderstaande grafiek weergegeven.



C1.4 Instrumenten participatiewet: LKS (bab), Beschut werk

De instrumenten die de participatiewet biedt, zijn met succes ingezet. Investeren hierop heeft geleid tot de plaatsing van 8 klanten voor beschut werk (o.b.v. regelgeving: 31 uur). Dit heeft geleid tot afname van het volume en een lichte daling van de totale kosten.

Op gebied van loonkostensubsidie is duidelijk sprake van een hoger aantal geplaatste bijstandsontvangers. In 2018 zijn 57 bijstandsontvangers geplaatst. Dit heeft geleid tot een toename van kosten op gebied van LKS, maar totale kosten in de BUIG dalen hierdoor enigszins.

C1.5 Flex tensie

De inzet van het instrument Flex tensie is in 2016 geïntroduceerd en heeft in 2017 en 2018 zijn vruchten afgeworpen. Het instrument is in de staande dienstverlening van consulenten opgenomen en leidt geregeld tot plaatsing van klanten bij organisaties.

Hiermee is een gunstig effect geleverd ten aanzien van de reductie op het tekort van de gemeente Leeuwarden. Het effect op de prijsdaling door flex tensie wordt door het beperkte aandeel van flex tensie in het totale bestand van de gemeente Leeuwarden helaas niet zichtbaar. We blijven de maatregel inzetten.

C1.6 Werkvouchers

De inzet van werkvouchers is gestart eind 2015. De werkvoucher heeft een relatie met de ESF middelen die ingezet worden. In 2016 is de regeling in regionaal verband geüniformeerd om de voucher onder ESF voorwaarden te kunnen inzetten in het programma Brug naar werk II. Werkgevers die iemand uit de doelgroep aannemen voor minimaal 6 maanden kunnen een incentive in de vorm van een werkvoucher van maximaal € 3.000,- ontvangen. De werkvoucher is beschikbaar voor werkgevers in alle sectoren en branches.

In 2018 zijn er 53 (in 2017: 29) werkvouchers ingezet. Het instrument biedt werkgevers een goede stimulans om mensen in dienst te nemen en leidt tot lagere kosten voor de gemeente Leeuwarden.

C1.7 Arbeidsmarktregio: Brug naar werk (inzet ESF middelen)

In de Friese regio wordt met een aantal gemeenten samengewerkt in het door de EU gefinancierde project 'Brug naar werk'. In dit samenwerkingsverband is de gemeente Leeuwarden penvoerder van het project en wordt met andere gemeenten ingezet op instrumenten die burgers met een afstand tot de arbeidsmarkt moeten bewegen tot participatie (vrijwilliger) of deelname tot trajecten waarbij arbeidsdeelname het doel is. Hierin wordt o.a. samen gewerkt met vrijwilligersorganisatie Wellzo in Leeuwarden. De middelen van ESF zijn ingezet in de teams van de sector Sociale Zaken en hiermee worden klanten begeleid naar werk. De resultaten van de inzet van ESF middelen zijn onderdeel van de totale cijfers van uitstroom naar werk.

C1.8 Instellen van het programma BUIG

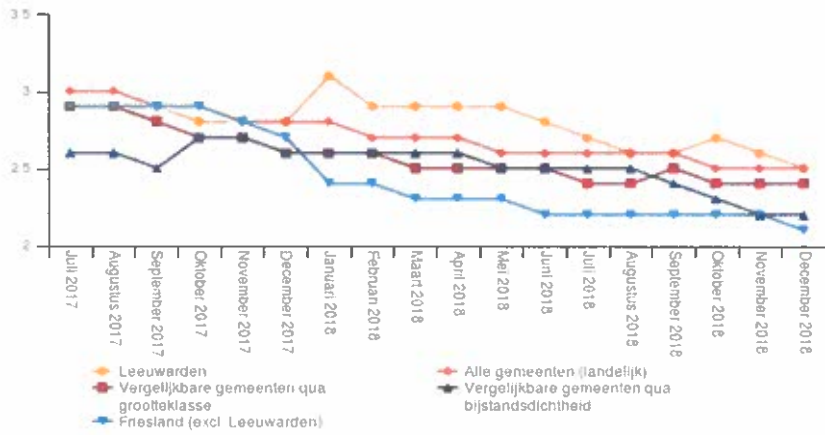
De maatregel voor het instellen van het programma BUIG heeft een meerjarig karakter. Het programma is begin 2018 geïntroduceerd en betreft een totaalplan om te komen tot een tekort reductie waarbij het einddoel is: rijksbudget + beperkte dekking (€ 3 miljoen) uit eigen middelen. Dit doel moet gehaald worden in het jaar 2021. Hiervoor is een teruggang van het bestand nodig van ca 1.140 klanten. Op dit moment zijn er enkele resultaten bekend die het gevolg zijn van dit programma. Door de verhoogde focus van het programma en de aanpak vanuit verschillende sectoren op dit thema wordt instroom beperkt en de uitstroom gestimuleerd. Onderstaande grafieken illustreren deze ontwikkeling in 2018.

Instroompercentage is gedaald, door interventies bij de poort en toenemend BIA percentage.

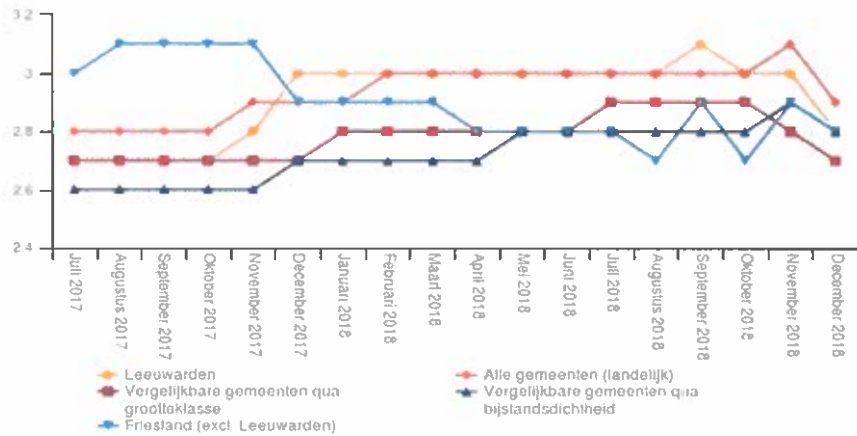
Uitstroompercentage heeft geheel 2018 op hoog niveau gezeten, maar in najaar 2018 is een breuk in de lijn ontstaan, waardoor Leeuwarden achterblijft bij de rest van de gemeenten. Dat is gelet op de progressie die geboekt moet worden t.a.v. financiële doelstelling niet gunstig.

De absolute daling van eind 2017 naar eind 2018 bedroeg 274. Daarnaast is ook het effect van de bestandstoename door de gemeentelijke herindeling per 1 januari 2018 weggewerkt. Hierdoor kwamen 200 cliënten over van andere gemeenten, waardoor de daling feitelijk 474 bedroeg.

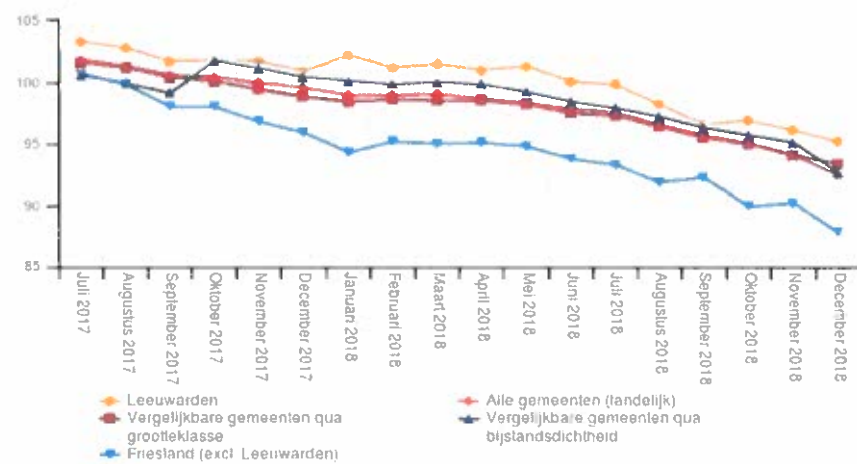
Gemiddelde maandelijkse instroompercentage algemene bijstand (trend)



Gemiddeld maandelijkse uitstroompercentage algemene bijstand (trend)



Volumen BUIG index t.o.v. december 2016



Ten aanzien van het proces herinrichting levensonderhoud binnen het programma BUIG is opnieuw gekeken naar interventies en het BIA percentage.

De interventies hebben ertoe geleid dat er een BIA percentage is gerealiseerd van 26% in het jaar 2018. Over de jaren 2017 en 2016 bedroeg dit respectievelijk 24,6% en 23%. Hoewel het aantal aangevraagde uitkeringen lager was dan voorgaande jaren is het relatieve percentage toegenomen. Dit heeft een dempende werking op het volume en een bijdrage aan de reductie van het tekort.

Het onder B1.9.5 genoemde project 'Screening volledige bestand op rechtmatigheid en doelmatigheid: Leeuwarden Werkt!' heeft geleid tot vele gesprekken met bijstandsontvangers heeft tot en met april 2019 de volgende resultaten:

Screening rechtmatigheid

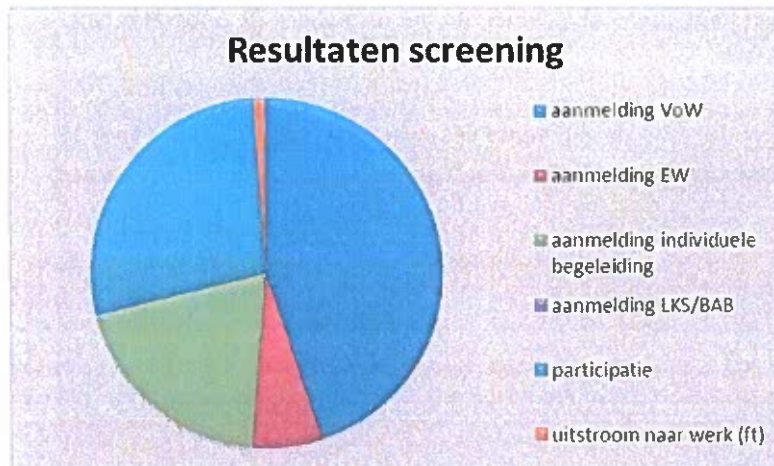


Aantallen

Tot en met april zijn er 452 klanten aangeschreven voor screening rechtmatigheid. Hiervan zijn 171 onderzoeken afgerond. Voor resultaten zie onderstaand tabel. Inmiddels zijn er 8 uitkeringen rechtstreeks beëindigd door de screening rechtmatigheid. De duurzaamheid van deze uitstroom zal later worden onderzocht aangezien er in 7 gevallen sprake is van beëindiging naar aanleiding van een hersteltermijn. In 18 gevallen was de twijfel over de rechtmatigheid nog van dien aard dat er een overdracht heeft plaatsgevonden aan team Handhaving voor verdere, diepgaande, onderzoek. Bij gewijzigde voortzetting van de uitkering is er sprake van bijvoorbeeld van een normwijziging of bijvoorbeeld aanwas van vermogen bij ontvangst van een kleine gift. Wanneer sprake is van voortzetting van de uitkering met hersteltermijn vindt er altijd een boeteonderzoek plaats. Dit kan uitmonden in geldelijke boete wanneer er in het afgelopen jaar al eerder een boetewaardig feit is geconstateerd dan wel in het geven van een schriftelijke waarschuwing.

Doelmatigheid

Doelmatigheid



Aantallen

Aantal gesproken klanten is 223. De resultaten tot en met april staan in onderstaand tabel. Van 45 klanten is op dit moment het resultaat van het gesprek nog niet bekend. Het aantal klanten gesproken voor doelmatigheid is groter dan het aantal afgehandelde rechtmatigheidsonderzoeken. De reden hiervan is dat de 'willers' hierbij zitten en nog geen rechtmatigheidsonderzoek hebben gehad. En tevens worden klanten ook meegenomen wanneer zij zich spontaan melden, onder andere opstroom vanuit de wijkteams.

Resultaten tot en met april 2019	
aanmelding Vizier op Werk	84
aanmelding Eerst Werk	12
aanmelding individuele begeleiding	37
aanmelding LKS/BAB	0
participatie	52
uitstroom naar werk (ft)	2

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Leeuwarden verklaart dat het voor 15 augustus 2019 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

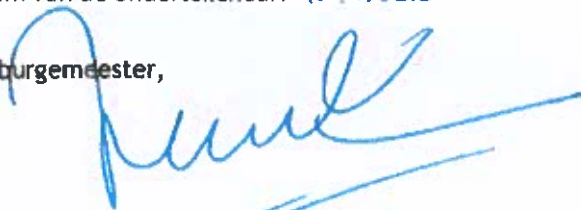
Datum: 12-8-2019

De secretaris,



Naam van de ondertekenaar: R. Hoek

De burgemeester,



Naam van de ondertekenaar: F.J.M. Crone

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat de verklaring van het college de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad stelt de gemeenteraad vast dat het college inzicht heeft gegeven in de oorzaken van het tekort, de getroffen interne en externe maatregelen, het beoogde effect van deze maatregelen en de bijdrage die deze samen leveren om het tekort verder te reduceren.

De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van het college heeft uitgesproken. Het is geen vereiste dat de gemeenteraad het eens is met de getroffen maatregelen.

De ondertekening geschiedt door voorzitter en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2019.

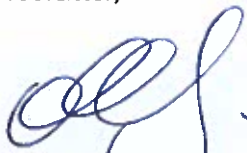
De gemeenteraad van de gemeente Leeuwarden stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Ondertekening in dit formulier is een vereiste. Het is niet toegestaan om ter vervanging van onderstaande handtekeningen het gemeenteraadbesluit in te voegen of mee te sturen.

Datum: 12-8-2019

Ondertekening

De voorzitter,



Naam van de ondertekenaar:

E. de Koning

De griffier, zijunct



Naam van de ondertekenaar:

C. Hoving.

Toelichting op het aanvraagformulier bij het uitgebreide verzoek voor de ambtelijke ondersteuning van het college

Voor de juistheid en de beoordeling van de aanvraag is het niet toegestaan dat u het format van de pagina's aanpast.

Hoe verloopt de aanvraagprocedure?

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2018 dient uiterlijk op 15 augustus 2019 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2019 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

U vindt onderaan dit formulier meer achtergrondinformatie over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa. Op de website www.toetsingscommissievp.nl kunt u meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag.

Waarom zijn er twee versies van dit formulier?

Van dit formulier bestaan twee versies: 'basisverzoek' en 'uitgebreid verzoek'. De versie die u moet gebruiken is afhankelijk van het volgende:

- indien uw gemeente zowel over 2016 als over 2017 geen vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'basisverzoek'.
- indien uw gemeente over 2016 en/of over 2017 wel een vangnetuitkering is verleend, gebruikt u de versie 'uitgebreid verzoek'.

De verklaring van het college verschilt tussen een 'basisverzoek' en een 'uitgebreid verzoek'.

Hoe is het aanvraagformulier opgebouwd?

De vangnetaanvraag bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Onderdeel 1 bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag kunt u het antwoord invoegen. U kunt

eventueel tabellen of grafieken invoegen. U kunt aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag. Hieronder wordt per vraag aangegeven wat verwacht wordt van de beantwoording.

Daarna dient in onderdeel 2 de gemeenteraad te tekenen voor haar instemming met de verklaring van het college. Dit mag niet worden vervangen door het in- of toevoegen van een gemeenteraadbesluit.

Hoe uitgebreid moet het aanvraagformulier worden ingevuld en is hier een extern bureau bij nodig?

Het uitgangspunt van de aanvraag van de vangnetuitkering is dat elke gemeente – ongeacht het aantal inwoners – zelfstandig de aanvraag moet kunnen voorbereiden en indienen. Dat houdt in dat alleen het opstellen van de aanvraag geen reden is om een extern bureau te betrekken. Daarbij wordt benadrukt dat het aan het lokale bestuur is hoe uitgebreid de vragen in het aanvraagformulier worden beantwoord, mits deze vragen duidelijk worden beantwoord. De beantwoording van de vragen in het aanvraagformulier is verplicht. Dat geldt niet voor de suggesties in de onderstaande toelichting. Op de pagina 'beoordeling en advisering' over de VU 2018 wordt een en ander eveneens toegelicht.

Toelichting per vraag

Het college van de tekortgemeente verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Alle vragen moeten worden beantwoord. Hieronder staat een toelichting bij vraag A, B en C. Hieronder staan suggesties bij vraag A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld.

Onderdeel A

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt een analyse van de oorzaken van het tekort beschreven. Onder een analyse van de oorzaken van het tekort wordt verstaan: 'de ontwikkeling van de uitgaven en de oorzaken daarvan.'

Suggesties bij de beantwoording van A

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat opnieuw een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.

- U kunt hierbij ook gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2018¹ en/of de Benchmark van Divosa².
- U kunt in de analyse ook beschrijven wat het effect is van getroffen maatregelen in voorgaande jaren.

Onderdeel B

Indien uw gemeente over 2016 en/of 2017 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2018 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt beschreven welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Omschrijf de interne maatregelen onder B1 en de externe maatregelen onder B3. Bij B2 beschrijft u per maatregel hoe de externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot deze externe maatregel.

Hieronder staat toegelicht wat wordt bedoeld met 'externe maatregelen'.

- *Waar moet ik op letten bij het beantwoorden van vraag B?*
Van het college wordt verwacht duidelijk te beschrijven hoe externe consultatie heeft plaatsgevonden en hoe deze consultatie heeft geleid tot de getroffen externe maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- *Wat is een externe maatregel?*
Met 'externe maatregel' wordt bedoeld: een maatregel die is getroffen naar aanleiding van externe consultatie. Voorbeelden van externe consultatie zijn onder andere gebruik maken van goed werkende maatregelen van andere gemeenten, inwinnen van advies bij andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, bijeenkomst van Divosa, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking of advies van een adviesbureau.
- *Wat wordt aangemerkt als 'extern'? Enkele aandachtspunten:*
 - Externe consultatie betekent consultatie met een organisatie buiten de grenzen van de gemeente. Een veel gestelde vraag is of een WGR, ISD of RSD als extern wordt aangemerkt. Het antwoord hierop is, dat het voor de hand ligt dat de consultatie buiten een

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2017/10/12/rekentool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2018>

² www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark

gemeenschappelijke regeling (ISD of RSD) plaats vindt. Omdat dit echter niet tijdig (namelijk voor 1-1-2018 op de website en in het beoordelingskader van de commissie) is gecommuniceerd, wordt dit voor de vangnetuitkering 2018 nog als goed gerekend. Vanaf de vangnetuitkering 2019 en later is dat niet meer het geval.

- Het samenwerken met een externe partij voldoet als 'externe maatregel' indien binnen deze samenwerking consultatie heeft plaatsgevonden. Beschrijf duidelijk op welke wijze de consultatie in deze samenwerking heeft geleid tot de getroffen maatregel.
- Het uitvoeren van een maatregel door een externe partij voldoet pas als 'externe maatregel' indien deze maatregel is getroffen naar aanleiding van consultatie van een externe partij (dat kan de uitvoerende partij zijn). Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt.
- *Wanneer moeten maatregelen zijn getroffen?*
De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek. Een (interne of externe) maatregel moet daadwerkelijk zijn getroffen voor de datum van indiening.
- *Moet het steeds een nieuwe maatregel zijn?*
Van het college wordt verwacht om te analyseren wat de oorzaken zijn van het tekort, wat hieraan inmiddels is gedaan en wat hiervan de effecten per jaar zijn. En vervolgens of, in dat licht, al dan niet nodig is om tot extra maatregelen te komen ten einde het tekort verder te reduceren.
Die afweging is aan het lokaal bestuur. Het college dient wel de gemeenteraad inzicht te verschaffen over deze afweging. Deze afweging dient dan ook in dit onderdeel te worden beschreven.
In alle gevallen dient het college externe maatregelen te nemen. Dat kunnen ook, afhankelijk van de hiervoor genoemde afweging, bestaande maatregelen zijn, die in hun effect meerjarig doorlopen .
- *Wat wordt bedoeld met '(aanvullende)' maatregelen*
Hiervoor is aangegeven of het steeds nieuwe maatregelen moeten zijn. Dit is een afweging van het lokaal bestuur. Om die reden wordt het woord 'aanvullende' tussenhaakjes gezet.

Suggesties bij de beantwoording van B

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen eerder getroffen maatregelen (vooraangaande jaren) en nieuwe (nog te treffen, lopende het jaar tot indiening).
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan en waaraan uw gemeente een bijdrage levert.

- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Onderdeel C

In dit onderdeel van de verklaring van het college wordt het beoogde effect beschreven van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan de verdere tekortreductie. Het gaat hierbij om een inschatting van het beoogde effect. Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage aan* de reductie van het tekort.

In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen heeft getroffen waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren. Verder reduceren kan ook worden geïnterpreteerd als maatregelen die een reducerend effect hebben op de stijging van de uitgaven. Dus wordt hier verwacht om inzichtelijk te maken dat maatregelen zijn getroffen waarmee het college verwacht/beoogt de eerdere bijdrage aan de neerwaartse trend te vervolgen.

De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen en geeft ook geen oordeel over de mate van tekortreductie. De commissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag.

Het college dient de gemeenteraad inzicht te verschaffen dat met alle getroffen maatregelen te samen sprake is van een extra (optimale) inspanning om het tekort te reduceren. Het verklaren en dit inzichtelijk maken is voldoende.

Hierop wordt niet inhoudelijk, maar slechts procedureel getoetst (wordt dit door de verklaring van het college e.e.a. voldoende inzichtelijk aan de gemeenteraad). De commissie beoordeelt of de beoogde stappen worden beschreven.

Suggesties bij de beantwoording van C

- Geef inzicht in de redenering op basis waarvan het college verwacht dat het tekort verder reduceert met de onder B genoemde maatregelen.
- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.
- U kunt aangeven op welke wijze het college de effecten van de maatregelen monitort.

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring van het college voor een basisverzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring van het college voor een uitgebreid verzoek kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2018 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een factsheet maatregelen uitgegeven.